

၂၀၁၄ နံပါတ် ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်မီးလျှော်ခံပယ့်ဖျော် ဆောင်ရွက်သူ့ယဉ်းယားအဲ ဆောင်ရွက် ဆောင်ရွက်

ပုဂ္ဂိုလ်ရှေးနှင့်ထုတေသနများရဲ့ ဘားချို့စိုးဆေများ
ခများရဲ့ဘားချို့စိုးနှင့်ဆေများ

ဆောင်ရွက်မှုပူးဆောင်ရွက်နှင့် စုံစုံ ကြိုးချို့စိုး အဖွဲ့
နိုဝင်ဘာ - ၂၀၁၃ နံပါတ်

ဆ ခ ခ ု ့ လ ပ ယ ်

ထိုးပတ်ခများဆုတံဆေနလေဘူးဘာလဘူးအခါး ဆေအခုစုစုခြီးထွေ့စာ အဲဆေအင်းလုပုရှုး
ယူးယူလန်းသာ လဖေ အလေးခြီးလုပ်ကြုံးခုံးဖျော်ထွေ့စာ လူ့ထံးလူ့ဆုံးနှင့်လို့၊
ဆေအင်းယို့ ခြီးခုံးလုပ်အသာလုပ်ရရှုံးအေဖာ့၊ စူးကို့ဆိုတဲ့ ဆေအခုစုစုခြီး ဆေစုံ
ဆာ့လာဆာအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေနဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့နှင့်လို့၊

၁. ဆေအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေန ဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့နှင့် မွဲဆာနို့လဲ့。

ဘုဖို့လာဆာအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေနဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့အကို့? ပွဲ့ဗုံးယာဘာ ထံးလာဘုံးအင်း
လာဆာ့ထိဖံ့ဌံး အဖော့ခုံးထွေ့စာလို့၊ ပွဲ့ဗုံးယာဘာထံးထို့ခေါ် များ/ခြားအဆုတံဆေနအသာအနုံအလု့၊
ဆေခြီးဆုတံ့အဆာ့၊ ဆေဖုံးဆာ မေအဖို့ခုံး ဆေအဓိုက္ခာသံးလဖေလို့၊ ဆေလဖေယို့ အကျု့ခို့ထွေ့စာလာ
ပုံးထံးထို့ခေါ်အကေးလို့၊ လုပ်ဗုံးဘူးဆာအခု ထုံးရှုံးခများဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့ ကမွဲ့စာထို့လာမာရှား/လာအုံဖြာ
၂၀၁၄နုံးနှင့်လို့၊ ဆေအခုစုစာရှုံးကန်းထွေ့စာ ထို့ ၂၀၁၄၊ လာမာရှား(၂၉)ဘုံးနှင့်လို့၊

၂. ပမားပို့ခို့ဆာအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေန ဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့လဲ့。

ဆေယို့ဘာဆေပို့ခို့ကဲ့ခို့ကဲ့နို့စာလာ ထံးလားလားဘာဆေမာလုးအို့စာဝါးလာ ပုံ့ပို့ထွားရှုံးနဲ့လူ့စုံထွေ့ခဲ့
တံးခဲ့ လူ့ဘာဆေမာလုးအဖော်လာနှင့်လို့၊ တံးခဲ့လူ့ဘာဆေမာလုးယို့ မွဲ့စာထံးခေါ်ပုံ့ပို့ခို့ အပုံ့ခို့ပုံ့ပို့
ဖူးစို့ဖူး မူးပူး အခများဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့အဆုတံ့ဆေသာ့ ဘဲ့ခို့ကမ္မာကို့ထုံးထွေ့ဆာအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေန ဆာ့ထို့အဘာ့
လူ့ထံး လူ့ဆုံး အဲဆေအင်းလုပ်ခုံးထွေ့စာလုပ်လို့အင်းနှင့်လို့၊

၃. မွဲ့ဘာနှင့် ပဘာခြီးအဲဆာအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေန ဖိုးဖျော်ဖျော်မှုဆရာ့နှင့် လဲ့。

ဆေအင်းလုပ်အခုစုစာရှုံးကို့လဖေ ဖူးလာ့ပူးပူးပုံ့ပို့ပုံ့ပို့ချော်ကို့တဲ့ဆို့ဆာမဲ့၊ ထံးဖူးပူးပုံ့ပို့ချော်အို့စာဝါးအဲလဲ့ ဆေပုံ့
ဆေပြားအဆာ့၊ ထံးထို့ခေါ်အဆာ့အို့များအဆာ့ အဲဆေဖုံးဆေမာအကို့အဖျို့နှင့်လို့၊ ဆေအင်းလဖေယို့ ကမ္မာဖူးပူး
ထံးလာသံးအဆုတံ့ဆေကို့ဘာကို့သာ့၊ ဆေယို့ထွားဆာအို့ချို့အို့ချို့အား ကံ့ဟဲ့အဲဆေသံးဆာအဆာ့နှင့်လို့၊
အကို့တာ့ အရှုံးပို့လုပ်ကို့ရေးခဲ့ ကဆုံးထွားမာဆုံးဆာ ထို့လာမာရှား(၂၉)ဘုံးနှင့် နှင့်လို့၊

၄. ဆေအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေနလေ့ခဲ့ထွေ့လေဘူး လုခေါ်ပယ့်အဖော့ အဆာ့အထို့ဆုံးလဲ့。

ဆေအခုစုစာရှုံးခများအဆုတံဆေန လုပဲ့ထွေ့လေဘူး လုခေါ်ပယ့်အဖော့ ထို့ ၁၉၈၃နုံးနှင့်လို့၊ အနုံ(၃၀)ကို့မင်္ဂလာ
ဘာဆာအခုစုစာရှုံးတဲ့စာရှုံးအကို့ အရှုံးပို့စာရှုံးအကေးလို့ အဲထို့လုပ်ယောအင်းနှင့်လို့၊

၅. ဆာအသုတ္တရေးခများဆောင်ဆာနဲ့ ဖို့ဖူးမှုဆရာ့ယိုး ကြပံ့ဆာအသုတ္တဖွံ့ဖြုံလာသူ့လဲ။

ကယဲတံ့ခေါ်လဖေလျင့်ခိုးလဘုံးအဖွဲ့ ထိုးဆားစုံလျဆော်သူတို့၏ပုံမှန်ဆရာတ် ကဘာဆေမူစုံအနုံလဆံး လသူ့နှင့်လျော်ခိုးထားဘုံးယူထိုးဆားအုံလူစုံအား ပကာခြားခဲ့ဆော်တို့ကိုဖို့ ဖုံးမှုဆရာတ် အနုံ လဆံးလသူ့နှင့်လျော်ခိုးလီး။

၆. မွဲဘာနို့ ယက်ပံ့နဲလေ့မောကထွာယားလေး ၂၀၁၄နံပါတ် ဆောင်ရွက်ချမှားဆောင်ဆောင်ဖို့ဖူးမှုဆရာ့အဖွဲ့နှင့်လဲ့။

ဆေအားထုတ္တယီ? မွဲစုံချေလျ ဆေကအိုကူးလူ ဆေကိုပဲတဲ့ဆိုဆေလျ ထံးခေါ်သားလီ။
အော်နှုန်းများသာတွေနား လျဆေယီ?နှင့် ထံးဖို့ခေါ်ပို့အဆောင်ဆေနဲ့ လူထံးလဆုံး ပလာ့ဗုံယာဘာလီ။
ခေါ်ပယ့်အပုံခြုံပုံများ၊ ဆေအားထုတ္တယီတဲ့ယူ ပုံများပို့လူဆေလဖျေ၊ ဆေအားထုတ္တယီအဂိုလျအော်ပောင့်ယာဆေလဖျေ၊
လီးဘာဆေအကဲးလူထံးလူဆုံး လျထံးလျယာဆေထိ စိုး ဒဲထံးခေါ်ပေါ်ဆေပြုအကူးနှင့်လီ။
မွဲလျနှုန်းများသာတွေနားလျ ဆေအားထုတ္တချော်ဆောင်ဆေနဲ့ ဖို့ဟုမျှဆရာ့အကိုးနှင့်
ထံးလျယာထံးခေါ်အဆောကိုပဲတဲ့ဆိုဆေအဖျေ? နဆေလီးလဖျေ ကဘာဆေများပူးထုတ္တလီ။

၇. ယကျပ်မှာသာတွေယာ၏လုပ်ချက်များဆောင့်ထုတေသန၊ ဖို့ဖူးမှုဆရာတဲ့။

ထိုးနှံပါ။ ဆေသာကုန္တုခများဆဝံဆေနဲ
လမ္ဗာသာဆေခုံဖြင့်ထုတ္တုနဲ
ဘာဆေခံခြင်ကုန္တုဘုံပုဂ္ဂားအဖွဲ့နှုန်းလီ။

၈. ပုလျေအချုထုံခမျိုးဆုံးဆုံးနှစ်ရှုံးဖြစ်သူမှာဆရာလက်ယီ။ ယကာသုတေသနတဲ့ဘာဘူးလဲ။

ବୁଲ୍‌ଆପୁଣ୍ଡା ଫିରାଗୁମାଟାଳଗୁଡ଼ିଇ ହୀଙ୍କାତେ-

၁. ခရာ့အလုပ်ထိုး။

• ဆေကြီးဆောင် အိုးပုံအချက်

୧. ଶ୍ରୀଅସୁର୍ଯ୍ୟାଲ୍ୟାର୍ ପିତାମହ ଶର୍ଵାନୀଙ୍କ ଆଗଃ

၄. ကျေခိုက္ခလားအသာဆဲ့လားကျွဲ့အဆာ

၅. ပုအခုံထူးဆရာဖို့လဖေ စုံကိုပုထုံအားလုံ
လုံကျိုးမှုများအောင်လဖေ ပုအခုံထူးဆရာလဖေ အေဒေဆေကမ္မား
ဆရာ/ဆရာများလုံ အခို့လို့ဆေလုံ ပလုံးဝါဖူး၊ ပုလုံအခို့ဘူးအဲ
ပုံလဖေနှင့်လို့၊ လချုံအခုံထူးအံးသာဆေနှင့် လုံကျိုးများအောင်လကာ
မိသာဒ္ဓုံသူယောက်ပုံလုံ ပုလုံဖြစ်နှင့်လို့。

የኢትዮጵያዊ አስተዳደር ተቋማ ተመዝግበ የሚችልበት ስምምነት መረጃዎችን የሚያሳይ
በመጀመሪያው የሚከተሉት የሚከተሉት ስምምነት መረጃዎችን የሚያሳይ ይችላል፡፡

၁၀။ မြဲယကာသုပေါ်သာသူလျှော့၊ ပုအေးထုတ္တယံဆရာဂါးစွာဘာသူလျှော့

မှာအသုဆေဖိုလဖွဲ့ အီးပူခဲ့ကုခိုက္ခလုအဘာဆဲ့လုးကျိုး၊ တဝါလုအဓိုဘံကအသုထု့ဆေအလုးနှင့်လီ၊ ကုခိုး ဂု့ယိုး ခု့ခု့သု့ယာဖို့ထု့ဆေအလုးကိုရှစို့ခဲ့ရ လျကာဘာဆေအသုထု့စု့လု့ထံးလု့ဆွုးနှင့်လီ၊ လချို့ဆေအသု ထု့စု့ထု့ ဘာ့ဘု့အဘို့ဆေးနှင့် ဂု့ခို့လဖွဲ့ ကဘာဆေမဲ့လု့ထံးစု့လု့ ပါ/လပါ လျဆေအသုထု့ဆရု့အဖွဲ့နှင့်လီ၊ ထို့လု့ အု့ဖြူအဘု့(၁၀)ဒေလု့နှင့် နဂု့ခို့အု့လဘာဆေအသုထု့ခံး ဘာလု့ဆရု့ဖွဲ့နှင့် နကုံးခု့ခု့ခု့သု့ယာပူလု့ မူးအော်လဖွဲ့၊ တဝါခို့နှင့် (အု့လမွဲဘာ) နဆုးကျိုး စိုးလျရှုခများဆော်ဆေနဲ့ ဖို့ဖူ့မူ့ဆရု့အရို့ လျအာခို့လု့ နလုးဝါ့အဖွဲ့ ခု့ဝု့လီ၊ ထိုးနှင့်အဓိုဘံကသို့စိုး ပုံအသုလု့လဖွဲ့နှစ်အလုးနှင့်လီ၊ အု့မွဲရို့စု့စု့နှင့်အဓိုဘံ ခု့ခု့အလု့သွေ့ လျနှစ်ဗုံးတရု့အလို့ ဘာ့သို့ကခု့ဖို့ထု့ဂု့ခို့ယိုး ဘာဆေအသုထု့စု့စု့ယူ့နှင့်လီ၊

၁၁. ဆောင်းအဖော်လျှော့ ယုစ္ဗာလဖော်ပါး မွဲလျော်ကဘားဖုန်လျှော့ဆောင်ခံ့အထူးအဂ် (အော်) ဆောများများဖြစ်သူမျှေးလျှော့ ပုံမှန် စီးပွားရေးလျော်အဂ်အဖော်များဖြစ်သူများလျှော့။

မူလဂါဂိုအင်းအဖော်လဖျယ်ပီး ကဘာဆေခံခြားကူးသုတေသနမှာ လလီဖျို့ထွေသုတေသနမှာ မြဲဝါ ဖို့ဖူးမူဆရုံးအာနိုနို့လီး၊
ပုံအုပ္ပါယ်လဖျယ်ဆုံး ကဘာဆိုလုံးအားလုံးအစွဲအစွဲ လအုပ္ပါယ်ထွေသုတေသနအင်းအဖော်လဖျယ်ပီးနို့လီး၊
ထိုးမြဲဆေအုပ္ပါယ်ထွေသုတေသန ဂို့ခွံခွံလိုနိုး ဆေအင်းလဖျယ်ပီး လအုပ္ပါယ်ထွေသုတေသနဝါလီး၊
ပုံဘာဆဲ့လုံးပုံပိုးဆေမူလုံးမြဲဝါး၊ ပုံလုံးလဘာဆဲ့သုတေသနမြဲဝါး ဆေအင်းအဖော်လဖျယ်ပီး ကယ်ဝါးအက်း အခွဲ့
လအံ့သုတေသနလီး၊ ပုံလုံးအမူ့ဒေအံ့လဖျယ်မြဲဝါး၊ ပုံလုံးအချို့လဖျယ်မြဲဝါး အုပ္ပါယ်ထွေသုတေသနသုံးနိုး
ကဘာဆေစွဲရှုံးရှုံးလီး。

၁၂။ မြတ်သာရန်နလိုဘာယူမှုများအလုပ်အဖွဲ့လုပ်။

ငံ့ဖို့ဖို့လဖေအမ်းခဲ့ ဖို့ဖူ့မူဆရာ့လံသျော်၊ ဘဲ့ဘို့ဆေကကျွှေထော့လ့တရာ့ခို့တို့အင်း ဖို့ဖူ့မူဆရာ့အရှိုး အော့ကံ့ထု့ဆေပါးနှီး ဘဲ့ဘို့ကာ့ဗုံးပော့သာ့လ့ထံ့အင်း၊ ဆေမူအဖြို့လမ်းလီး၊ ပူကို့ဂဲ့ခဲ့ ကအီးလျေ ဖို့ဖူ့မူဆရာ့အဖော့ ခဲ့ဆေခို့နဲ့
ဆေကျွှေ နှံ့ဗု့အင်း လု့ထံ့နှီးလီး လျေနှုန်းဖို့ဖို့အင်း ဆေအော့ထု့လျော့ဗု့ဗု့အခာ နှမ်းခဲ့နှင့်းနပေးလဖေ ကအီးဗု့ဗု့အဖော့အဖော့လျေဆရာ့ပထော့အဖော့လီး၊ ဘဲ့ဘို့ကလျော့ဗု့အင်း ဆေယိတံ့ဗု့ဗု့လျေသျော့ဂီးဗီး၊ မြဲနဲ့
ကနဲ့လေ့စို့လျေစံ့ခို့နှေအဖော့လီး၊ ငံ့ဖို့ဖို့ အင်းအဖေးလဖေ ဘာ့ဆေယိတံ့ဗု့ဗု့လျေခဲ့ဗု့လျေသျော့ဂီးဗီး
လျေဆေကထု့ထု့တရာ့လ့အင်း ဆရာ့ပထော့အဆရာ့အဖော့ ပူရှု့အမ်းလဖေလပော့သာ့လီး၊ လျေဆေနှုံးအကိုး၊
လျေဆေထု့ထု့တရာ့လ့အင်း ဆေအင်းအဖေးအဖော့ ပူလဂော့ဂဲ့ (အော်လမ္မ့်သာ့) ငံ့ဖို့လဒို့အင်း လု့ထံ့လု့ထံ့နဲ့
နှီး ဆေမူခို့ယိတံ့ဗု့ဗု့

၁၃. ဆုအော့စုအလံသူ့လဖ်ပိုး၊ ကရာလုလာ့ဘာ့ဗျား။

ဆေအခုံစုံလုံဘျားလဖေ ကမ္မာဝါယေသနလုပ် ပယ့်အလုပ်ခဲ့လုပ်ဘျားလခါး လဆုံးလခုံး ဘဲဘို့ကအပူ
စုံ ထံးရှာရေး ခေါ်ပြုသံအဂ်နီးနှင့်လီး။ ပုံအမှုထုံးဆေဖို့ မွဲပုလေအနုတုံးပုမုဆဲ့မှင်ဖို့အဆေချဲ့နှင့်လီး။
ဆေအဂ်လုပ် အရှုံးပို့ဝါယေသနနှင့် ကဘာဆေအရှုံးဖျို့ထုံးဝါယေသနလုပ် နလုပ်ခုံးအကို့တော် နန်ကာဥုံးဝါယေ
ဆိုခဲ့ဆေဆိုမို့လမ်းပူး ပုံခဲ့ ပုံရှာရေး နှင့်လီး။

၁၄. ဆေအျုစုစုစုနှင့် ကိုယ်ဆေအဂဲးအပါး ကယ်ငွောဆံးအေလဲး

၁၅. ဆေအခွဲရ ဒီးလျ ယကက္ခာစံရ ဆော့ဆုအပူစုလံသူမျှ လျယ်နှုန်းဆိုဒ်စာ့သုတေသန。

လာ့ကာလီ။ ဆေချုပ်စုလဖရယီ။ ကဘာဆေကွှံစုံဆောင့်အေလာ့ ပုအုပ္ပါယရဲ့လဖရနိုင်လီ။
ဆေဖူကိုအိုဝ္း၏ ဒေလာမွဲနဲ့

ଲୁହୁଙ୍କାରିଙ୍ଗୀ । କୌଣସିଥୁବୁନ୍ଦେ କୌଣସିପଲାଖାଯିବେ ? କାହାର ତଳା ହିଂମେଶ୍ଵର ଲୁହୁଙ୍କାରିଙ୍ଗୀ ଫଳେ

အခုံစုံ ကသာဝ်အနူးကိုပဲပဲ ဆောင့်စုံစုံ ဆော့လံသူ၏ထိုးလူ၏ ဘဲအခုံစုံအမူးအေးခြို့စွာအပါး
နှိုးလီး။

၁၇. မြဲယကဘာရုံပုအုထုချဖိုလဖေ လျက်ရှာနဲ့လျယ်ငံးဖုံးနှိုင်း။

၁၈ . မြဲယစ်နှေဆာ့ဆုအပ္ပါဒ္ဒလဖော် (online) အလို့ဒုရဆုဖော်။

ଲୁହ କାହାର ଲିଏ । ହୁଏ ଆପୁ ଠାର୍ଟ ରେ ହୋଇଲ ଫର୍ମାଯିବା କାହିଁ ପାଇସୁ ଠାର୍ଟ ରେ ହୋଇଥାଇବା କାହାର ଲାଗୁ ହୁଏ ଆଲାଦାନାମାତ୍ର ଲାଗୁ ହୁଏ ।

၁၉. မြဲယကခံးထွေထွေဆာအုပ္ပစ္စလဖ်ယီးလာ (website) အဖွဲ့အစည်း စံရေးဆာတွေအပေါ်။

ဆារពុំទុំលំគ្រឹមអាលិះ និងប្លាញែតេសោន្ទា (barcode) តារីយបុត្រិះនូវ (website) អាលិះនិងពាយ សោន្ទា (barcode) យើង កាល់មិលនៅលំគ្រឹមអាលិះនិងលើ។ សោន្ទា (barcode) យើង ផ្តល់រាយរបស់កាមុខលើពេលដែលចាប់ផ្តើមការងារ។

၂၀. ဆေအန့်ထုတ္ထုပို့ဖုန့်မှု ဆရာတော်အထိပေအးခြံးလျော့ဖုန့်အီးဆီးအလျော့အီး (အောင်မြဲဘာ)ဟိုတဲ့၊ ဆေအန့်အကိုင် လမ်းမြုံးအပေါ်နှင့် ဆေကလူးအသာဘဲ့သွေ့လျော့။

အေပယူထား ဖို့ဖူမှုဆရုံးခြင်း ဆောင်ရွက်နိုင် မြဲဝါဒလျင်မြုပ်မြတ်စွာ ဖော်လုပ်မှု ဖြစ်ပါသည်။ အေပယူထား မြဲဝါဒလျင်မြုပ်မြတ်စွာ ဖော်လုပ်မှု ဖြစ်ပါသည်။

၂၁. ယအူးခီးလုပ်ဘာကေဘာငဲ့လေးဝါ (IDP camp) နိုင်တော်မြဲယဘာဆေအားထုတ္တာလေး ဖို့
ဖုန်းမှုဆရာတွေဖော်ကာချို့၍

မြဲလို့၊ ပုက္ၢာဂါးလျှော်အချိုလျော်ထံးဖူး ပုံခဲ့ပုဘာကုဘာကဲ့လျော်စုံတီးလူ၏ ကုဘာဆုံးထူးစုံလျော် ဖို့ဖူးမှ ဆရုံးဖူးနှင့်လို့၊ ဂို့တာ။ ဆုံးကုပ္ပါဒ်ဒိုံးစုံစုံ လူ့ထံးလူ့ဆုံးလို့၊

၂၃။ ထီးလေမာရှု(၂၉)ဘု ဆာအူထုံးဖို့ဖုံးမှုများဆရာတစ် ပုမ္ပုံးခုံးခြားခီးလုပ်ယံးဖွံ့ဖြိုးနိုင်

ဆေးအချုပ်ထုတ္ထနများအဆောက်အတီ ပုံမှန်အိုလျက်ရံဖွံ့ဖြိုးကြိုက်ဒု ကဘာဆေးအချုပ်ထုတ္ထနစာဆိပ်၏ လာဘာဆဲ့ဘာလျော် ဂံ့ဖို့ ဟုဖို့အမံ့ဆရာတ် လျေားအလျော်အကျင့်အဝေါး၊ အချုပ်ထုတ္ထနအခြေခံမြို့သုတေသနများ အဆောင်ဆောက်နေလူထံး လူဆုံးအကောင်းနှင့်။

၂၄။ လူမာရှု(၂၉)၀၊ ဆေအခုထုတ္ထိနှစ်ဆရာတော် ပုမ္မံလျော့ဆေအခုထုတ္ထိလျော့ယူငံးနှင့်
ယကာခုယာသာလျော့အဓိုက်၊ ဆေလအခုထုတ္ထိသာဆရာတော်လျော့အငံးနှင့် ကာခုထုတ္ထိလျော့လဲ့။

မှုအခုံထုံးဆရာတိများလုပ်သော်လည်းလူမှုဆုံး လျက်ဘာသာအခုံထုံးကိုဖော်နဲ့
အဆောင်ဆုံးနေနှစ်လို့၊ ဂုဏ်ပို့များလုပ်သောလုပ်ဖွံ့ဖြိုးနှင့် ဆုံးအခုံထုံးအခုံအခုံ၊ ထိုးအခုံလုပ်ဆုံးအလုပ်
ဂုဏ်ပို့လုပ်ဆုံး ကာသာပေးအခုံထုံးတို့နှင့်လို့။

၂၅. ယမ္မာတံ့တူရာကာ ခေါ်ရာကုန်လျခေါ်ပယ့်ဖွဲ့လီ။ မြဲယကဘာဆေအော့ထု့ယျားဆုံး။

မြဲလီ။ မှုကိုရေးခွဲ့လျခေါ်အခါ်လျခေါ်ပယ့်အဖွဲ့ ထံ့တံ့တူရာကာ ခေါ်ရာကုန်မြဲ့လီ။ ငံ့မြို့လျဖွဲ့လီ။ မှုခါ်ဆေအားအကိုယ်လျဖွဲ့လီ။ ခဲ့ပုံခေါ်လျပုံသားကျော်လျော်လျော်အဖွဲ့ထို့လီ။ နှင့်ကဘာဆေအော့ထု့တူရာလီ။

၂၆. ၂၀၁၄ ဖို့ဖျော့မှုဆရာ့အဆောင်ရွက်ဆောင်ရွက်လျဖွဲ့လီ။

ဖို့ဖျော့မှုဆရာ့အဆောင်ရွက်ဆော့ အဆိုတုံကဘာဆေအုံဖျော့လီ။ ထို့ ၂၀၁၄နံ့ပုံ၊ လေးယူးလူးအလူ။ ခဲ့ဆောင်ရွက်လျော်ထံ့လျဖွဲ့လီ။ လေးမာရှု နှင့်လီ။

၂၇. မြဲဘာနို့လျခေါ်ဆောင်ရွက်လျော်ယီး ယံ့တော့နှင့်လီ။

မှုအော့ထု့ယျားဆောင်ရွက်လျဖွဲ့လီ။ ဘာအော့ထု့ကိုမြဲခေါ်အဆောင်ရွက်လျဖွဲ့လီ။ ဖို့ဘို့(၁၂)ခွဲ့နှင့်လီ။ ဂီးအလူးခဲ့ဗာမူးထံ့ထဲ့ ဆေအင်းအဖော်လျဖွဲ့လီ။ ယိုတံ့တူထဲ့ဆေအော့ထု့ကိုမြဲလျဖွဲ့လီ။ ဘဲ့ဘို့ပကုံယာဘာ လူ့ထံ့လူ့ဆုံးအင်းနှင့်လီ။

၂၈. ထံ့တူရာကာ ခေါ်ရာကုန်လျ ပုံခေါ်လွှာလျော်သောအားဆုံးလျ ကာင်းနှုတော်လျော်ခေါ်အော့ထု့တူရာဆုံး။

ကဘာဆေအော့ထု့တူရာလျဖွဲ့လီ။ ဆေအော့ထု့ကိုမြဲယီးမြဲ့အလျခေါ်ဆော့ကုံယာဘာ ထံ့တံ့တူရာကုန်လျဖွဲ့လီ။ ထို့ လေးမာရှု(၂၉)ဘုံ ဖို့ဖျော့မှုဆရာ့အနုံနှင့်လီ။ လမ္မဲ့ဘာဆေအော့ပဲလျော်ပုံခေါ်မြဲ့ဆေပျိုးဖွဲ့၍(အုံလမ္မဲ့ဘာ) လမ္မဲ့ဘာဆေပျိုးဖွဲ့၍ လျထံ့တူရာကာ ခေါ်ရာကုန်အလီးလီ။ ဖို့ဖျော့မှုဆရာ့ယီးဘာဆဲ့လျခေါ်အင်းလျဖွဲ့ယီးနဲ့အုံအလီးလီ။

၂၉. မှုလျအော့ထု့ယျားလျရောင်း အုံလာဘာလျော်သားစွဲလျယျားနှင့် ဆေအားဆုံးအယုံအိုးလျ ဆေကအော့လဲ့ခွဲ့ မှုအော့ထု့ယျားလျရောင်းနှင့်လီ။

နှုံလာဘာလျော်သားစွဲလျ မှုအော့ထု့ကိုမြဲယျားလျရောင်းယီးနှင့် ဆေအားဆုံးအယုံအိုးလျ နှင့်ကုံးသားယာပုံအခိုးလျော်သားအမူးအေးအိုး ခဲ့အော့လဲ့ခွဲ့ပုံမှုအော့ထု့ယျားအားလျရောင်း သုံးတူရာနှင့်လီ။

၃၀. ယအိုးခဲ့ပုံမူးဆောင်ရွက်လျအိုးလျယျားနှင့်လီ။ မြဲကဘာဆေအော့ထု့တူရာလျယျားနှင့်အဖွဲ့ဆုံးဆုံးဆုံး။

ပုံမူးဆောင်ရွက်လျ အုံအိုးလျနဲ့နှင့်နှင့်လီ။ ကဘာဆေအော့ထု့တူရာလီ။ လိုနုံနှုံအုံအုံအိုးအဝေါ်အင်းလျ ဆေအလျော်အင်းလျ အုံအော့ထု့တူရာလီ။ နှင့်အုံအော့ထု့တူရာလီ။

၃၁. မြဲဘာနို့ဆေအော့စွဲလျဖွဲ့အိုးသုံးလျ အိုးသုံးလျ ဆေအမူးအခွား (Gender) လျခိုးလီ။

ဆေအမူးအဖော်(Sex)မြဲဆေအုံဖျော့မှု/ခွဲလျခေါ်မဏ္ဍာကိုမြဲ့သွေ့လခိုးနှင့်လီ။ အကိုးအုံဖျော့အသော်ဆေအင်းပိုးလျ အခိုးပိုးလခိုးနှင့်လီ။ Gender မြဲဆေအုံဖျော့မှု/ခွဲလျခေါ်မဏ္ဍာအကိုးကိုမြဲ့သွေ့လခိုးနှင့်လီ။

၃၂. မြဲဘာနို့ဆေအော့စွဲလျဖွဲ့အိုးသုံးလျ ပုံဆုံးလျဖွဲ့လီ။

ဆေအော့ထု့ယီး အဲ့ဒီ့အုံဖျော့ထု့တူရာ ခေါ်ပယ့်အဖွဲ့ ပုံဆုံးအိုးသုံးလျော်ဆုံးလီ။ အိုးဆုံးအော်, အဆောင်ရွက်သုံးပိုး ဆေအော်သုံးပိုး အထူးအရှားမြဲ့တူရာဘာ့သုံးလျော်နှင့်လီ။ ခုံဖျိုးလျဆေအော့ထု့ယီးအကိုး

ပဋ္ဌာန်ဘာရုံလဆုံးဘာလဆုံးအမဲ့? အခေါ်ဘာထွားလိုက်နိုင်လို့၊ မွဲလျေပအူထူးပုံဆုံးလဖော်အမဲ့အကို့? ပုက္ၢာဂါဒ္ၣာရုံ ခုံဖျို့ထုံးအဆုံးအရှုံးသုံးလို့၊ ပုဆုံးလဖော်အိုင်း(၁၃၅)ဆုံးအမဲ့အကို့? ပုဆုံးလဖော်အားထူးယုံးလို့၊ ပုဆုံးလဖော်အားထုံးချော်ခွဲ့လို့၊

၃၃- မြတ်သာရနိုင်ဘာကုန်ဖျောက်ထွေ့ဆေးလျှော့အောင်ခြောက်ပဲပွဲလမ်းနှင့် မြတ်သာရလျှော့

ခုံဖို့လျဆော်ရှုဖို့အကိုး? ပစ္စယာသာပဆော်ခြံမဏ္ဍအဆာ၊ ဒဲအုံဖို့ထုံဆော်ထိုးဆော်ခြံမဏ္ဍအဆာ(LSMS) လျအမွဲ့ဝါ၊ ဆော်ဖို့ဆောဖန်စေးကာ၊ ဒဲဆောသူထွာလိုက်သောအဆာနှင့်လို့။

၃၄. မြဲသာနိုင်လျန်ခါ့ဂုံးကူးလျှော့သာလဖေ ဘာဆာအပုံထုံ့ပုံငြာနိုင်လဲ။

ခုံဖို့လျဆော့သူတို့အကိုး ပကဗ္ဗာယာဘာပုံလဖော်းအငဲး၊ အဆောင်ရွက်မရှိအဆုံး အဆောင်လဖနှိုင်း။
ပအုံဘုံယာဘာဆော်အငဲးလူတံ့လူဆုံးနှု လျပုံလဖော်းအငဲး ဆော်လုံမှုဆုံးကဗ္ဗာဝို့အနှိုင်း။

၃၅. မှုအိုလျဆေအဖုံးအဂ်အရှုံး (ထို့, ဆေဆာင်း, ဟိုတဲ့) လဖျယ်ပါး ကဘာဆေအပ္ပါယ့်၊ ထူးစွာသဲ့သွားလဲ။

ပုလဖူဟီး ကဘာဆဲအခုထုတ္တိ၊ ခုပျို့ခရမျှခိုနဲ့အမူးအမေးအခြားလဖူနှင့်လို့။ ပုလမဲ့အခုထုတ္တိကိုဆောင် ခရမျှခိုနဲ့အမူးအမေးနှင့်

၃၆. ဆာအုစ္ထုကမ္မာ ဆာနိုင်လဖေလဲ။

ဆေခွေထုံး၊ ဖို့ဖူးမှုဆရာတော်အဆောင်စုလဖော်၊ အိုးချုပ်လူအားလုံး၊ မျှ/ခြားအားအနံ့းအလေ၊ ဆေခွေတုံး၊ ဆေခွေဆေနဲ့ခဲ့ဆုံးလဖော်နှင့်လီး၊ အိုးချုပ်လူအားဆုံးလုံး၊ ဆေခြိုးဆေဆိပ်၊ ဆေချုပ်သုံး၊ ဆေခြိုးဆိပ်အိုးချုပ်၊ ဆေဖုံးဆေမူအိုး၊ ဆေကို့သာကို့ခွံး၊ ဆေဖုံးဆေမူဆေအိုးဖျော်ဆေခွေတံ့ဆေနဲ့၊ ဆေခြိုးအဆောင်စုလဖော်နှင့်လီး။

၃၇. ထိုးဆေအားထုတ္တုဆေအန်? ယလအခြားဘာလျက်ပဲ (အားလမ္မာ) ယအီလျဆေလူအဖွဲ့နှင့်
ယကဘာဆေအားထုတ္တုစွာ၊ ခလဲ့ပဲ。

နှစ္စာ့အခြေလျဆေလဲ? ဘယ်? ဘုရိုး၊ နှကာင်းတဲ့လျနှင့်တရာ့အကိုး? ဆေကအားထုံးနှုံလျနှင့်ခြို့ဘယ်? နှုံနှုံလျှို့။ အခြား- နှုံအိုင်းတဲ့လျဝံးမူတလဲ? တီးလျမာရှုံး (၂၉)၁၅၊ မှုဆာခြားနှုံ နှကတီးလျဝံးတဲ့ခါး? လျလျမာရှုံး (၃၀)၁၅၊ အကိုး? နှကဘာဆေအားထုံးနှုံလျနှင့်ခြို့ဘယ်? နှုံနှုံလျှို့။

၃၈. ယနိဂုံးပဲလျ လူမာရှု(၃၀)ဘုန်း ဆေခုထုံးဆရာအမှန်လီ။ လိန့်ပုံခုထုံးဆေလက်တော်ထိုးဆိုပဲလျ ဆေခုထုံးအန်း လချို့ထိုးခုံးဘာအကိုး ပူလက်ယိုး မြဲအဘာဆဲ့လျဖိုးဖာမှဆရာအခရာဆွဲ။

ଲ୍ୟାକ୍‌ରେ ଏହା ଆମୁଳତଃକ୍ରମ ଦୟା ଫ୍ରିଂଜ୍‌ରେ
କାହାମୁଣ୍ଡରେ ଏହା ଆମୁଳତଃକ୍ରମ ଦୟା ଫ୍ରିଂଜ୍‌ରେ
ଲ୍ୟାକ୍‌ରେ ଏହା ଆମୁଳତଃକ୍ରମ ଦୟା ଫ୍ରିଂଜ୍‌ରେ
ମାତ୍ରାମୁଣ୍ଡରେ ଏହା ଆମୁଳତଃକ୍ରମ ଦୟା ଫ୍ରିଂଜ୍‌ରେ

၃၉- လေမာရှု(၂၉)ဘု အနဲ့ လချုပ်ထိုးဘာနိုင် ယကဘာလူးဆောင် ယကရဲ့တဲ့
ထိုးဝိုင်လာ ဆော်ထုံးဆရာဂို့ အလေးခဲ့ဘု လေအဲဖြာ(၁၀)ဘုနိုင်လို့ ယကခုံးယာဘာလာ
ဆောကအေးထုံးယုံးဘဲဘုံးလဲ။

အော်မြဲနှင့်လူဆေးနိုင် နကာဘာခုံသုတေသနပါရီ၊ ဒီမှတဝါဒနိုင် (အော်လမ္မားသာ) ဖို့ဖူးမှဆရုံးအရှိုး
ခဲ့အစွဲသံကာသို့ဆို၊ ပုံအပုံထုံးဆေးဖို့လျေနှင့် လချိန်လူ့ခုံသာဆေးနိုင်လို့။

အခြာပယီနှင့် ပုလဂ္ဂယီမွဲပူလဲနှင့် ဆေလာ့ယာဘာဝံးလို့၏ အကြိုးတာ။ လျထားခေါ်ချုပ်အပုံစုံအကူးဆေလာ့သားလို့၏

ဆေအင်းအဖေးလျဖို့ဖူမှုဆရာ့အဖော့ မူနဲ့
ကဲ့ထုပ္ပါယမာဆုံးလမ်းလို့။ ပူလျကာဖူလျှုဆုဖူ အကေး ခမျှေးဆုံးဆုနဲ့အိုးစုံအေလျော်နှို့ ဆုထိုတွေး
လူတံ့လူဆုံးတွေ့စုံနှို့။

၄၁. ဆာအားထုတ္ထိနှစ်ဖော်များမှာ ဆရာခဲ့ဂံတို့ဟောရှိအကြောင်း ဆာသာဆောင်ရွက်ခဲ့ပါ။

ကုပ္ပါဒိုပိုအဆရှုခဲ့ ဖိုဖူမူဆရှုအကျော် ဆေဘာထွေလအီးဘာန်းမူးနှင့်လို့ ဆေအေးထုံး ဖိုး
ဖူမူဆရှုပုံး လျေဆုံးကြခိုနဲ့

အဆောင်းအဲဆောင်းအဖော်လဖော်ပါး ကက္ခတုန့်ဆောမျာဆော့လု ထံးခေါ်ခေါ်လို့။ ဂုံခိုံပါးအဖော်
ထံးခေါ်ထိုးလအောင်၊ ဖို့ဖြစ်သူမဆရာနှိုးလို့။

၄၂. လုပ်ခံစာင့်

မှအဖြာအကိုလျေလခိုဘာလုံ မှခိုး အဆောင်း ဖုန်လေလဖေအဖွဲ့ မှအပုံထို့ ဖို့
ဖုန်မှဆရုံးဖို့လဖေ ကဒီးနှု

ပုဒ်ခိုင်ပူများခံနိအထိုစုံလဖေ မွှဲပူလျော့ခာဒေဆေလျော့ခာရှုံးလခံးတာ။ ၂၀၁၄နံပါး လူအဲဖြာနိုး ဆေခုံး
ဆေယူသာ့သာ့ဆေ အခိုင်တို့စုံအကြိုးတာ။ လျော့ဆာ့ထိယီး ပုအော့ထုံးဆေဖို့လဖေ စာထုံးမူရှုံးကာခုံးနိုးလို့၊
လျော့ဆာ့ထိယီးအဖော့။ ပုယိုတ္ထာရှုံးနှေလျော့စုံထုံး ခဲ့ထံးခေါ်သာ့ခုံးခိုးဆေမူလျော့ယီး ဒုခိုးစုံ။
ချုံးဆေသာ့ဆဲ့ ဖို့ဖုံးမူဆရှုံးအငဲးလျော့ပုံံးစုံပဲ့ခိုးနိုး လဖေ ဂီးခုံးစုံတို့ယုံးနိုးလို့၊ ခိုးနိုးအာ့သာ့ဆေဖိုး

- ဆပ်ဒီပိုပိုအဆံ့လဖု လျေအဓိုဘံလူကျွဲအဖွဲ့ လျေကန္တလူမှုဆာဘာပူအဗုထူး ဖို့
ဖူမူဆရုံအသိအခိုအဂ်း မိဘာ ဆာအဗုစုံစုံလို့။
  - ဖို့ဖူမူဆရုံအဂ်းယိုး ဘာဝါးပုက္းရာခုံကာဥုပုံးဘာဘာ ပျု့ပျု့လဲလဲအဂ်း ဆာဆူးကျိုးဆာ ဆာကိုးဆိုရဲ့
ဆာထံး လူဒီပိုလူလဖု ဆာပိုးဒီကို့ခွဲ့ယူးနိုးလို့။ လယံဘာနိုး ဘဲ့ဆပ်းဆာဒုံးအလုံး
အသိုး ဆာကစာထုံးမှုစုံ၊ ဆာကမှုအေထုံးစုံဘာဘာအနဲ့
အဆာန္တလူဖုံးဖြံးကယ်ယိုံးအဂ်းမွဲ့စုံး လျေဆာဘာအိုး ဆာအဗုထူး ဖို့ဖူမူဆရုံဆာမှုယိုးအဂ်းမွဲ့စုံး
ထံးခိုးထိုးလူးကန္တာလူ ဆာဘာအဗုထူး ဖို့ဖူမူဆရုံအဂ်း ယိုး မွဲနှုံးဆိုဒုံးအခွဲ့အယုံး
လျေပူအဗုထူးဆရုံလဖုအဂ်း မူးအေးခိုးလျေကဘာဘာဖုံးလူးဆာအဂ်းအဖေးလဖု အတိုးအဘားအဂ်းနှင့်
ထံးခိုးထိုးလူးကန္တာန္တာနုံးစုံးလို့။
  - ထံးအဆာ့ ဖို့ဖူမူဆရုံခမံတံးအဖွဲ့ ဆာအဖုံးအဂ်းလူ လမို့ပို့ဘာလို့ဘာဖွဲ့ ပုံးအေးန္တလူမှုပို့
လူးဆာနှင့် လို့။

ဆေခုစု(၄၁)ထံလျကာပျဆေခုစုစုံ၊ ထိုး ၂၀၁၄နံ့ ဖီးဖူမှုဆရုံခာတီ ဆေခုစုလျ

ပုထိုးလူ့အင်း

၁. အမံး

၂. ဆေသာတွေလျက်မံ့ခီးခိုး

၃. များ/ခွာ

၄. ဘာအနံ့အလဲ

၅. ဆေဒုဂ္ဂီးအုံပုံ

၆. ဆေထူးဆေနဲ့

၇. ဆုံးဆင်

၈. မိရိုခံးကုလလားပွဲဘာ (ဒေဆာ၊ နိုဂုဏ်၊ နှီးခါးဆေသာခီးခိုး၊ ဆေဆီမြို့လထု့ဘာ/အားလပွဲဘာ)

၉. ထံးခေါ်လုပ်ထိုးဘာ (မူပို့တု့ဆေဝံ)

၁၀. ဝံးလျက်ခီးဖျော်ထုံးအင်း

၁၁. ဝံးလျက်ခီးယူးယူ

၁၂. ဝံးလျက်ခီးယူးယူအဖော့း နှေခီးယံးဆံးအာလဲ့

၁၃. အုံမွဲနှုံးလျှော့ခံးလုပ်းဘာလဝံးနှုံးမွဲဘာလဲ့နှုံးနားအင်း

၁၄. ဝံးလျက်ခီးနှုံးနားအမံး

၁၅. ဖီးလုပ်ခွဲ့ကွွဲလုပ်ခွဲ့ (လုပ်လမ်းရုံးလမ်းရုံး)

၁၆. ကိုးလျက်ထုံးဘို့ယို့

၁၇. ဆေကို့ဘာကို့ခွဲ့အဆုံးအထိုက်ထုံးလျက်ခီးလျော်လီးရုံး

၁၈. ဆေဖံ့်မျှလဲ့ဝေးအင်းလျော်ခီးခွဲ့ လျော်ခီးခွဲ့ (၁၂)ဘံ့အထော်ဖော့း

၁၉. ဆေဖံ့်အုံမျှအုံ ဆေမျှလျက်ခီးလျော်နှုံးမွဲဆေမျှဘာ့ဗုံးလဲ့

၂၀. ဆေဖံ့်ဆေမျှ၊ ဆေလျက်ခီးထုံးလျော် (အဥ္တာလမွဲဘာ) ဆေလျက်ခီးကဲ့ထုံးလျော် ဆေခုစုမွဲနဲ့နဲ့

မှုများလျက်ခီးထုံးပုံးလျော်မှုများ

၂၁. ဖီးသာဆေဝံးဆေနဲ့ခီးဖျော်နဲ့

၂၂. ဖီးသာဆေဝံးဆေနဲ့ခီးများထုံးရုံး

၂၃. ဖီးသာဆေဝံးဆေနဲားအားရုံး

၂၄. ဆေအင်းအဖော်လျက်ခီးခွဲ့အုံဖျော်နဲ့ ဘာလဲ့ဖီးသာလျက်ခီးဖျော်နဲ့

ဆေခာ့စုံဘာရဲ့ဆေခါ်အီးဆေဆိုအလေး ခဲ့အလေးလျှော်ပြုစုံစုံဘာရဲ့

၂၅. ငံ့ဖို့ဟုဖို့လေဖျ အီးလျောင့်ဘာရဲ့လျှောဖျလဲ့
၂၆. ဆေခါ်ဆေဆိုအလေး ငံ့ဆိုမဲ့မပဲ့လဲ့
၂၇. စီးဂဲ့အခုံထံ့ခုံပျော့လျောဆေဖျအဂဲ့အဂဲ့
၂၈. ထားလျောနအီးခဲ့နှို့စုံစုံနှို့ ငဲ့ဘာရဲ့ထေခီလဲ့
၂၉. နအုံဖို့ဆေလျောမနှို့လဲ့ (ဘုံမျှ၊ ခွာထီး ခဲ့ဆေအဂူ့ကဲ့)
၃၀. ဆေဂာလို့လေးအီးဘာရဲ့လဲ့
၃၁. ဆေခုံထုံ့ဆေခါ်အီးဆေဆိုအလေးလျောမနှို့လဲ့ (ငံ့အီး၊ အဖို့ခဲ့အအေး)
၃၂. ငံ့ဖို့ဟုဖို့လေဖျ အီးခဲ့ဆေနှို့လဲ့ (လျှော့လူ့၊ လူ့ဘာရဲ့ဖျို့ပါ၊ ခွာခို့နှေ့၊ လျော်ဝို့လမ့်ဘာလမ့်၊ လျော်ယဲ့ခုံ လမ့်ဘာလမ့်၊ ခွာချုံခဲ့လဲ့)

ငံ့ဖို့ဟုဖို့အဆုံးဆုံးနေလျော် အလေးထားယဲ့ခဲ့ယဲ့

၃၃. အမဲ့?
၃၄. အခားအနံ့းအလေး
၃၅. မူး/ခွာ
၃၆. စဲ့ထုံ့ထံ့ခဲ့ရှိရဲ့အနံ့း
၃၇. ထားခဲ့လျောအီးစုံစုံဘာရဲ့ဘို့ယို့

ငံ့ဖို့ဟုဖို့လျောအခံ့စုံစုံအဖီးခွံ့ခဲ့ လေး(၁၂)ဘုံးအထေးဖျေး

၃၈. အမဲ့?
၃၉. မူး/ခွာ
၄၀. သံ့ဘာရဲ့အနံ့းအလေး
၄၁. ပူများလျောအခားအီး(၁၅-၄၉)အထေးဖျေး ဘာသံ့ဘာရဲ့လျောအဂူ့အခားအီးအထိ (အေး) အီးဖျေးနဲ့

အုပ္ပန်အဲဒီသူယာဆာအဂဲးအဖော်လျှော်စုံလူထံးလူဆွဲနိုင် ...

www.dop.gov.mm

<http://myanmar.unfpa.org/census>

